

Complexnummer: 527692

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Eendragt

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

527691, 527693, 527694, 529104

Woonplaats

Appingedam

Gemeente

Eemsdelta

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Stadsweg 2, 9903 TC te Appingedam

Complexomschrijving

Omschrijving: MOLENCOMPLEX BESTAANDE UIT (1)MOLENAARSWONING, ACHTERHUIS, AANGEBOUWDE SCHUUR EN OLIEKELDERS (2) MOLENSCHUUR, (3) SCHOORSTEEN, (4) LEILINDEN.

Inleiding

MOLENCOMPLEX. Ter plaatse is een als stellingmolen uitgevoerde achtkante bovenkruier met de naam 'De Eendragt' in 1802 als oliemolen gebouwd. De molen werd eind 19e eeuw voorzien van een stoommachine, waarmee nadien het gaande werk werd aangedreven. Naast de molen werden hiervoor een stenen machinekamer en een ketelhuis met schoorsteen gebouwd. De machinekamer is in 2014 gesloopt. De windmolen is omstreeks 1900 onttakeld, waarbij het wiekenkruis, de kap, het bovenachtkant, de stelling en een deel van het gaande werk werden verwijderd. De stoomoliemolen verloor rond 1945 zijn functie. Het overgebleven gaande werk werd, evenals de stoommachine na 1945 verwijderd. In 2009 is het tot dan als molenrestant behouden object door brand verwoest en verloren gegaan. De molenaarswoning behield zijn functie als woning. De rest van het molencomplex kreeg een functie als opslagruimte en is tot op heden als zodanig in gebruik. Het molencomplex ligt aan het Damsterdiep, vanouds de belangrijkste aanvoerrote naar de stad Groningen. Het molencomplex is zichtbaar in een open en historisch gave omgeving. Het molencomplex bestaat uit een molenaarswoning, een aangebouwd achterhuis, een aangebouwde schuur en oliekers, een molenschuur en een schoorsteen. Langs de drie vrije gevels van de molenaarswoning staan leilinden. De woning is recentelijk vervangen door een nieuwe woning die buiten de werking van de Monumentenwet valt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het complex van gebouwen zoals hierboven beschreven is kenmerkend voor een windoliemolencomplex uit het begin van de 19e eeuw dat in de loop der tijd is aangepast en uiteindelijk ontmanteld. De schoorsteen en de machinekamer zijn kenmerkend voor de overgang naar stoomkracht aan het einde van de 19e eeuw.

Waardering

Het MOLENCOMPLEX is van algemeen belang:

- vanwege bouwtechnisch-historische waarden als herkenbaar en representatief relict van een oliemolen uit het begin van de 19e eeuw die omstreeks 1900 werd omgebouwd tot mechanisch gedreven oliemolen;
- vanwege cultuurhistorische waarden als onderdeel van de geschiedenis van de olieslagerijen van Nederland en de industriële ontwikkeling van Groningen en de plaatselijke geschiedenis;
- vanwege ensemblewaarden van de molenaarswoning, het aangebouwde achterhuis en de aangebouwde schuur, de molenschuur, de schoorsteen en de machinekamer;
- vanwege situationele waarden betreffende zijn ligging aan het Damsterdiep en de historische gaafheid van de omgeving;
- vanwege zijn historische belevingswaarde en zeldzaamheid als één van de weinige resterende oliemolencomplexen in Nederland en het laatste overgebleven oliemolencomplex in de provincie Groningen.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527691

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 oktober 2005
Kadaster deel/nr	82782/184

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Appingedam	Eemsdelta	Groningen

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Appingedam	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Appingedam	H			794

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 1: MOLENAARSWONING, ACHTERHUIS, AANGEBOUWDE SCHUUR EN OLIEKELDERS.

Ter plaatste van het in 2009 door brand verwoeste molenrestant bevinden zich onder de grond nog de OLIEKELDERS. In het noordoosten staat de MOLENAARSWONING met ACHTERHUIS. Het uit twee bouwlagen bestaande stenen molenaarshuis heeft een rechthoekige plattegrond en is voorzien van een zadeldak met aan de noordoostzijde en de zuidwestzijde een wolfseind dat is gedekt met dakpannen. De ingang bevindt zich in de noordoostgevel. Het eveneens stenen achterhuis heeft een rechthoekige plattegrond en is voorzien van een zadeldak dat is gedekt met dakpannen. Zowel de goothoogte als de nokhoogte van het achterhuis liggen lager dan die van de molenaarswoning. Het muurwerk van zowel de molenaarswoning als het achterhuis is grijs geschilderd. Aan de zuidwestkant staat een stenen schuur met een rechthoekige plattegrond voorzien van een zadeldak, dat is gedekt met dakpannen. Ten zuidwesten tegen de schuur staat een recentelijk gebouwde woning, die niet onder de werking van de Monumentenwet valt.

Waardering

MOLENAARSWONING, ACHTERHUIS, AANGEBOUWDE SCHUUR EN DE ONDERGRONDSE OLIEKELDERS ZIJN van algemeen belang uit typologisch en bouwtechnisch-historisch oogpunt als functioneel onderdeel van het oliemolencomplex 'De Eendragt'.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Industrie- en poldermolen	Oliemolen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527693

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82782/175

Woonplaats* Appingedam
Gemeente* Eemsdelta
Provincie* Groningen

Locatiennaam Appingedam
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Appingedam
Sectie* H
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 794

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 2: MOLENSCHUUR.

De stenen MOLENSCHUUR heeft een rechthoekige plattegrond en is voorzien van een zadeldak dat is gedekt met dakpannen. Het dakvlak aan de zuidwestzijde is geknikt uitgevoerd. In de kopgevel aan de zuidoostzijde zijn een grote schuifdeur en een normale toegangsdeur aanwezig. Aan de noordwestkant staat tegen de molenschuur een recentelijk gebouwde woning, die niet onder de werking van de Monumentenwet valt.

Waardering

De MOLENSCHUUR is van algemeen belang uit typologisch en bouwtechnisch-historisch oogpunt als functioneel onderdeel van het oliemolencomplex 'De Eendragt'.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Industrie- en poldermolen
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527694

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82782/172

Woonplaats* Appingedam
Gemeente* Eemsdelta
Provincie* Groningen

Locatiennaam Appingedam
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Appingedam
Sectie* H
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 794

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 3: SCHOORSTEEN.

De ronde stenen schoorsteenschacht staat op een vierkante stenen sokkel.

Waardering

De SCHOORSTEEN is van algemeen belang uit typologisch en bouwtechnisch-historisch oogpunt en als functioneel onderdeel van het oliemolencomplex 'De Eendragt'.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Industrie- en poldermolen
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529104

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82772/195

Woonplaats* Appingedam
Gemeente* Eemsdelta
Provincie* Groningen

Locatiennaam Appingedam
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Appingedam
Sectie* H
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 794

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 5: LEILINDEN.

Langs het woonhuis Stadsweg 2 te Appingedam zijn op regelmatige onderlinge afstand drie LEILINDEN aan de zuidzijde, drie leilinden aan de oostzijde en drie leilinden aan de noordzijde geplant.

Waardering

De in totaal negen op regelmatige onderlinge afstand rond het woonhuis Stadsweg 2 te Appingedam geplante LEILINDEN vertegenwoordigen algemeen belang wegens:

- de betekenis voor het complex;
- de bijdrage aan historische belevingswaarde van het complex;
- het gehanteerde, traditionele plantpatroon.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Boerderij (M)
Functie Erfbeplanting

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument